

ΚΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ν. ΚΟΚΚΩΝΗ

Διευθυντοῦ τῆς Ἑμπορικῆς καὶ Τραπεζικῆς ἑφημερ. «ΕΡΓΑ»

Η ΑΤΤΙΚΗ

ΤΟ ΠΑΛΑΙ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

ΥΠΟ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΝ, ΙΣΤΟΡΙΚΗΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ

Τῆς ΕΝΘΕΡΜΩς ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΤΕΥΧΟΣ Α΄.

Handwritten signature

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΦΟΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ: ΠΕΡΓΑΜΑΔΗ - ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁδὸς Ἀθηνᾶς καὶ Λυκούργου

1908

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ν. ΚΟΚΚΩΝΗ

Διευθυντοῦ τῆς Ἑμπορικῆς καὶ Τραπεζικῆς ἑφημερ. «ΕΡΓΑ»

Η ΑΤΤΙΚΗ

ΤΟ ΠΑΛΑΙ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

ΥΠΟ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΝ, ΙΣΤΟΡΙΚΗΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ

ΤΗ ΕΝΘΕΡΜΩ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΤΕΥΧΟΣ Α΄.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΠΕΡΓΑΜΑΛΗ · ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁδὸς Ἀθηνᾶς καὶ Λυκούργου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1908

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ἐκδίδοντες «τὴν ΑΤΤΙΚΗΝ τὸ ΠΑΛΑΙ» ὑπὸ γεωγραφικὴν, ἱστορικὴν καὶ ἀρχαιολογικὴν ἔποψιν, νομίζομεν ὅτι παρέχομεν ἀνάγνωσμα εὐάρεστον εἰς τοὺς φιλομούσους ὁμογενεῖς.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἀττικῆς, καίτοι οὐχὶ ὅλως ἄγνωστος παρ' ἡμῖν, πρέπει νὰ γίνῃ ἐντρυφήμα εἰς πάντα Ἑλληνα, διότι πιστῶς περιγράφει οὐ μόνον τὴν μικρὰν αὐτὴν γωνίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, τὴν κοιτίδα τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸ πάντων διότι περιγράφει τὰς Ἀθήνας τὰς ἰοσιτεφάνους, αἷς ἐλάμπρυναν οἱ ἐξοχώτεροι συγγραφεῖς διὰ τοῦ καλάμου αὐτῶν καὶ οἱ ἐνδοξότεροι τεχνῖται διὰ τῆς σμίλης αὐτῶν.

Εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς πραγματείας ἡμῶν ταύτης εἶχομεν ὑπ' ὄψιν κυρίως μὲν τὸν Στράβωνα, ἐν μέρει δὲ τὸν Πλούταρχον καὶ τὸν Θουκυδίδην.

Ἡ ἔκδοσις γενήσεται εἰς τεύχη δέκα, ἐξ ἑνὸς τυπογραφικοῦ φύλλου ἕκαστον.

Οὕτως, προβαίνοντες θαρροῦντως εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος ἁ τεύχους, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ζωηρὰν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς φίλους ὁμογενεῖς, ὑποστηρίζαντας καὶ ὑποστηρίζοντας ἐκθύμως τὸ ἀτελὲς ἡμῶν ἔργον.

ΑΛΕΞ. Ν. ΚΟΚΚΩΝΗΣ

Δ. Φ. καὶ Διευθυντῆς τῆς Ἑφημ. τῶν «Ἔργων»

Η ΑΤΤΙΚΗ

Ἡ Ἀττική χώρα σχηματίζει τρίγωνον, ἔχον βάσιν τὴν Πάρνηθα καὶ τὸν Κιθαιρῶνα πρὸς τὴν Βοιωτίαν· αἱ δύο δὲ ἄλλαι πλευραὶ περικλύζονται, ἡ μὲν ἀνατολικὴ ὑπὸ τῆς Εὐβοϊκῆς, ἡ δὲ δυτικὴ ὑπὸ τῆς Σαρωνίδος θαλάσσης καὶ συνενούμεναι σχηματίζουσι τὸ Σούνιον.

Ἡ Ἀττικὴ ἔλαβε διαφορὰς ὀνομασίας. Ἀκτικὴ μὲν ἢ Ἀκτὴ, ἢ Ἀκταία ὑπὸ Ἀκταίου βασιλέως αὐτόχθονος. (1) Κρανάη δέ, ἢ ἀπὸ Κραναοῦ δευτέρου βασιλέως αὐτῆς, ἢ διότι ἦτο τραχεῖα, καλυπτομένη κατὰ τὸ πλεῖον μέρος ὑπὸ ὀρέων. Ἀτθίς δέ, ἀπὸ Ἀτθίδος θυγατρὸς τοῦ Κραναοῦ. Ἰωνία δέ, ἀπὸ Ἰωνος τοῦ Εὐρύτου. Μοψοπία δέ, ἀπὸ Μοψόπου ἐγγωρίου βασιλέως αὐτῆς καὶ τέλος Ἀττικὴ, ὅπερ καὶ ἐξενίκησεν, ἐκ τοῦ Ἀκτικῆ, διότι κατὰ μέγα μέρος συνίσταται ἐξ ἀλιπέδων.

Τὸ κλίμα τῆς Ἀττικῆς εἶναι ἐν γένει εὐκρατον, γλυκὺ καὶ ὑγιεινόν· ἡ δὲ γῆ, πλὴν μικρῶν τινῶν ἐξαιρέσεων, λεπτὴ καὶ ὀλιγόκαρπος. (2) Τὸ ἔλαιον, ὁ οἶνος καὶ τὸ μέλι ἦσαν τὰ μόνα δι' ἐξαγωγὴν προϊόντα τῆς Ἀττικῆς· ὁ δὲ σῖτος μόλις ἐξέρκει διὰ τὰ $\frac{2}{3}$ τῶν κατόικων αὐτῆς, διότι εἶχεν ἀνάγκην τριῶν ἑκατομμυρίων μεδίμνων σίτου καὶ προῆγε μόνον δύο ἑκατομμύρια. Εἶχε μεταλλεῖα ἀργύρου εἰς τὸ ὄρος Λαύριον καὶ λατομεῖα λευκῆς καλλίστης μαρμάρου εἰς τὸ Πεντελικὸν καὶ εἰς τὸν Ὑμηττόν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς ἦσαν καθ' αὐτὸ Ἕλληνες καὶ αὐτόχθονες καὶ ἐνόμιζον ἑαυτοὺς τὸ ἀρχαιότερον ἔθνος τῆς οἰκουμένης καὶ τοσοῦτον ἀρχαῖον, ὅσον καὶ ἡ οἰκουμένη ὑπ' αὐτῶν γῆ, καὶ ἐθεωροῦντο ὡς σύγχρονοι τοῦ ἡλίου.

(1) Ἐξ οὗ καὶ Ἀκταῖοι οἱ Ἀττικοὶ κατὰ τὸν Λυκόφωνα.

(2) Κατὰ Στράβωνα, ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς εἶναι παρὰλυπρος.

Ἦσαν δὲ πρῶντι ἀρχαιοτάτοι κάτοικοι τῆς πατρίδος αὐτῶν καὶ δικαίως ὠνομάζοντο αὐτόχθονες, (1) διότι ὡς κατοικοῦντες χώραν λεπτόγεων καὶ τραχεῖαν, οὐδέποτε ἐπορθήθησαν οὔτε ἐξελάθησαν ὑπ' οὐδενός. Καὶ κατ' ἀρχὰς διῆγον ἐν κώμαις καὶ χωρίοις, ἄνευ τάξεως καὶ νόμων. Ὁ Κέκρωψ ἐπαμένως συνώκισεν αὐτοὺς εἰς δώδεκα πόλεις, μετὰ ταῦτα ὁ Θησεὺς κατέστησε μίαν μόνην, τὰς Ἀθήνας, καὶ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τῶν Πεισιπρατιδῶν, ὁ λαὸς τῆς Ἀττικῆς, διηρέθη εἰς δέκα φυλάς. (2)

Ἡ δὲ Ἀττικὴ χώρα διηρεῖτο ἐκ φύσεως εἰς παραλίαν, ὄρεινὴν καὶ πεδινὴν, ὑπεδιηρעυμένη εἰς 174 δήμους, ἐξ ὧν οἱ 4 ἡ Μελίτη, οἱ Κεραμεῖς, ὁ Κόλλυτος καὶ τὸ Κυδαθηναῖον, περιείχοντο ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων. Τὸ ὅλον δὲ τῶν κατοίκων ἦσαν 500 χιλιάδες, ἐξ ὧν τὰς 370 χιλ. ἀπετέλουν οἱ δοῦλοι.

Ὁρη τῆς Ἀττικῆς. Ἡ Πάρνης, μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας περιεῖχε θήραν συῶν ἀγρίων καὶ ἄρκτων καὶ ἦτο ὄρος ἱερὸν τοῦ Διός, ἔχον πολλοὺς ναοὺς, βωμοὺς καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν, ἀφιερωμένα πάντα εἰς τὸν Παρνήθιον Δία. Τὸ Πεντελικόν, μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Μαραθῶνος, ὀνομασθὲν οὕτως ἀπὸ τοῦ παρ' αὐτῷ κειμένου δήμου Πεντέλης ἦτο τὸ περίφημον διὰ τὰ ἐν αὐτῷ λατομεῖα τοῦ Πεντελησίου λίθου. Ὁ Ὑμηττός,

(1) Στραβ. Ἑλλάς. Γ. 2. σ. 137. Ὡς σημεῖον δὲ τῆς αὐτοχθονίας τῶν ἀφόρου διὰ πολλοῦ χρόνου ἐπὶ τῶν ἀναδεδεμένων τῆς κεφαλῆς τῶν τριχῶν χρυσοῦν τέττιγα. Θουκυδ. Α'. 6.

(2) Ὁ Κέκρωψ συνώκισε πρῶτος τοὺς κατοίκους τῆς Ἀττικῆς εἰς 12 πόλεις, αἵτινες ἦσαν Κεκρωπία, Τετράπολις, Ἐπακρία, Δεκέλεια, Ἐλευσίς, Ἀφιδνα, Θόρικος, Βραυρών, Κύθηρα, Σφηττός, Κηφισσία καὶ Φαληρός· ἀλλ' ὁ Θησεὺς συναγαγὼν ἔπειτα τὰς 12 πόλεις μετώκησε τοὺς κατοίκους αὐτῶν εἰς Ἀθήνας συστήσας τὴν ἑορτήν, ἣτις ἐκαλεῖτο «Μετοίκια» καὶ ἐτελεῖτο τὴν 16 τοῦ Ἐκατομβαιῶνος μηνός. Αἱ δὲ δέκα φυλαί, εἰς αἷς διηρεῖτο ὁ λαὸς τῆς Ἀττικῆς ἔφερον ὀνόματα ἡρώων ἢ ἐπωνύμων ἀρχόντων ὥς, Ἴπποθοοντίς, Ἀντιοχίς, Αἰαντίς, Λεοντίς, Ἐρεχθίδης, Αἰγυγίς, Πανδιωνίς, Οἰνηίς, Ακαμαντίς, καὶ Κεκρωπίς, ἐν αἷς ἐπὶ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων προστέθησαν ἄλλαι δύο ἡ Δημητριάς καὶ ἡ Ἀντιγονίς.

παρὰ τὰς Ἀθήνας, ἐκτεινόμενος ἀπὸ τῆς Μαραθωνείου πεδιάδος μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀστυπαλαίας· ἦν ἱερὸς τοῦ Πανὸς καὶ τῶν Νυμφῶν καὶ περίφημος διὰ τὸ Ὑμηττειὸν μελι (1). Τὸ Αἰγάλεων, πρὸς δυσμὰς τῶν Ἀθηναίων, προβαῖνον εἰς τὴν θάλασσαν, καταντικρὺ τῆς Σαλαμῖνος. Ὁ Κορυδαλλὸς, μέρος τοῦ Αἰγάλεω, ὑπερκεῖμενος τῆς ἀκτῆς τοῦ Ἐλευσινίου κόλπου. Τὰ Κέρατα δικόρυφον ὄρος, ἐπὶ τῶν ὄριων τῆς Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος. Τὸ Λαύριον, πρὸς τὸ Σούνιον, περιέχον ἄφθονα μεταλλεῖα ἀργύρου ἐν οἷς εἰργάζοντο ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀθηναίων 20,000 ἀνθρώπων (2). Ἰκάριος, ὄρος πρὸς τὸν Μαραθῶνιον κύκλον, ὀνομασθὲν ἀπὸ Ἰκαρίου τοῦ φονευθέντος ἐν τῷ δρυμῶνι τοῦ Μαραθῶνος. Ἀγχεσμός καὶ Λυκαβητός, λόφοι παρὰ τὰς Ἀθήνας.

Ἀκρωτήρια. Ἀμφιάλη, πλησιέστατα τῆς Σαλαμῖνος μὲ καρακεῖμενον λατομεῖον. Κωλιάς παρὰ τὸ Φάληρον, ὅπου καὶ ναὸς τῆς Κωλιάδος Ἀφροδίτης περίφημος διὰ τὰ περὶ αὐτὸν κεραμευόμενα πήλινα σκεύη. Ἀστυπάλαια μακρὰ ἄκρα, ἐν ἣ πρόκειται νῆσος Ἐλεοῦσα καλουμένη. Ζωστήρ ἄκρα πρὸς τὸ Φάληρον, οὔσα ἱερὰ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Λητοῦς (3).

Σούνιον. Μέγα καὶ περίφημον ἀκρωτήριο συνεχόμενον μετὰ τοῦ ὄρους Λαυρίου· ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Σουνίου ἦτο ναὸς τῆς Σουνιάδος Ἀθηνᾶς. Ἡ Ἡετιώ- νεια καὶ ὁ Ἀλκιμος, ἄκραι περὶ τὸν Πειραιᾶ (4).

[1] Ἐπὶ τοῦ Ὑμηττοῦ ἐφύετο ὁ εὐώδης θύμος, καὶ ἦσαν κάλλιστα λατομεῖα μαρμάρου, ὡς καὶ εἰς τὸ Πεντελικόν.

[2] Ἐκ τῶν ἀργυρούχων μεταλλείων τοῦ Λαυρίου ἐπωνομάζοντο Λαυρεωτικαὶ γλαῦκες αἱ παλαιαὶ δραχμαὶ τῶν Ἀθηναίων.

(3) Ὀνομάσθη δὲ Ζωστήρ ἀπὸ τῆς ζώνης τῆς Λητοῦς. «Ἐκεῖν μὲν οὖν Λητὼ τοὺς παῖδας (τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμιν) ἐνταῦθα οὐφαιε λύσασθαι δὲ τὸν ζωστήρα, ὡς τεξομένην, καὶ τῷ χωρίῳ διὰ τοῦτο γενέσθαι τὸ ὄνομα». Πausan. Ἀττ. 31 α.

[4] Παρὰ τῷ Ἀλκίμῳ ἦτο ὁ τάφος τοῦ Θεμιστοκλέους βωμοειδὲς τὸ σχῆμα.

Ποταμοί. Ὁ Κηφισὸς ἦτο ὁ μόνος ποταμὸς τῆς Ἀττικῆς, ῥέων διὰ τῶν Μακρῶν τειχῶν. Ὁ Ἰλισσὸς ρύαξ ἱερὸς τῶν Μουσῶν, αἵτινες ἐκ τούτου ὠνομάσθησαν Ἰλισσιάδες· παρὰ τὰς ὄχθας αὐτοῦ ἐφονεύθη παρὰ τῶν Ἡρακλειδῶν ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν Κόδρος. Καλλιρρόη πηγὴ ἀναβρύουσα ἀπὸ τοῦ Ὑμηττοῦ, περίφημος ἐν Ἀθήναις, διότι ἀπὸ τῶν μυθικῶν σωζομένη χρόνων, ἐπὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν μετεσκευάσθη εἰς κρήνην χέουσαν τὸ ὕδωρ δι' ἐννέα κρουνῶν καὶ ὠνομάσθη δι' αὐτὸ ἐννεάκρουνος.

Λιμένες. Ὁ Πειραιεύς, λιμὴν εὐρυχωρότατος, ὑπαγόμενος εἰς τὸν δῆμον τῆς φυλῆς Ἰπποθοοντίδος ἔχων ὀπλοθήκην καὶ ναύσταθμον διὰ 400 ναῦς. Ἐπὶ Θεμιστοκλέους κατέστη ὁ Πειραιεὺς ἐπίνειον τῶν Ἀθηνῶν, διότι πρὸ τοῦ Θεμιστοκλέους ἦτο τὸ Φάληρον. Ἐν Πειραιεῖ διέμενον οἱ μετερχόμενοι τὸ ἐμπόριον, διότι ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀθηνῶν ὁ Πειραιεὺς ἐχρημάτισε τὸ κέντρον τοῦ κατὰ τὴν Μετόγειον ἐμπορίου τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς (1). Εἰς τὸν Πειραιᾶ εἶναι καὶ δύο ἕτεροι λιμένες, ὁ Κάνθαρος ἔχων σκευοθήκην, ἔργον Φίλωνος ἀρχιτέκτονος δεκτικὴν σκευῶν διὰ 1000 τριήρεις. Καὶ αἱ Ἀλαὶ πρὸς τὴν Ἡετιώνειαν (2) καὶ εἶναι λίμνη μᾶλλον ἢ λιμὴν. Ἡ Μουνυχία λιμενίσκος καὶ λόφος πρὸς τὸ Φάληρον.

Ἡ Ζέα λιμενίσκος κλειστός, παρ' ᾧ ἔκειτο ἡ Φρε-

(1) Ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ Πειραιῶς, ἥτις κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐκλείετο δι' ἀλύσεως, ἵνα μὴ εἰσέρχωνται ἐχθρικά πλοῖα, ἵστατο λέων ἐκ μαρμάρου, κολοσσαῖος τὸ μέγεθος, ἔχων στόμα ἀνοικτὸν ἐστραμμένον πρὸς τὴν θάλασσαν. Οἱ Εὐρωπαῖοι ναῦται ὠνόμαζον διὰ τοῦτο τὸν Πειραιᾶ *Porto Draco* καὶ *Porto Leone*. Τὸ δὲ μνημεῖον τοῦτο τῆς ἀρχαιότητος μετεκομίσθη εἰς Βενετίαν τὸ 1686 καὶ κοσμεῖ ἤδη τὴν Ἑνετικὴν ὀπλοθήκην· ἀλλ' ὁ Πειραιεὺς κοσμεῖται ἤδη δι' ἄλλου ἐνδόξου μνημείου, τοῦ θαλασσίου λέοντος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως, ναυάρχου Μιαούλη.

(2) Παρὰ τῇ Ἡετιωνείᾳ κεῖται μικρὸς τις λιμὴν κολούμενος «Κωφός», ὅστις ὑπὸ μόνου τοῦ Ξενοφῶντος ἀναφέρεται.

αττύς, ἐνθα ἐδικάζοντο οἱ ἐξόριστοι, ἐὰν ἐκατηγόρουντο δι' ἄλλο τι ἔγκλημα, ἀπολογούμενοι ἀπὸ τοῦ πλοίου πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἀκρωμένους δικαστάς. (1)

Τὸ Φάληρον ἦν τὸ ἀρχαιότατον ἐπίνειον τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀσφαλές (2). Κατὰ τὸ Φάληρον ἦσαν ναοὶ τῆς Δήμητρος, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Διὸς καὶ βωμοὶ Θεῶν ἀγνώστων καὶ ἡρώων καὶ τῶν παιδῶν τοῦ Θησέως καὶ τοῦ ἀργοναύτου ἥρωος Φαλήρου, ἐξ οὗ ὠνομάσθη καὶ ὁ λιμὴν. Παρὰ τῷ Φαλήρῳ ἦν δῆμος Φαληρός, φυλῆς Ἀντιοχίδος, ἐξ οὗ καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς. Ὁ Φώρων λιμενίσκος πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.

Πόλεις. Ἀθῆναι ἡ μητρόπολις τῆς Ἀττικῆς ὑπῆρξεν ἡ περιφανεστέρα καὶ λαμπροτέρα πασῶν τῶν ἐλληνικῶν πόλεων, καθέδρα τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, καὶ ἡ μήτηρ τῶν μεγαλητέρων φιλοσόφων, ποιητῶν, ρητόρων, στρατηγῶν καὶ τεχνιτῶν τῆς ἀρχαιότητος. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὠνομάσθη Κεκρωπία ἀπὸ τοῦ νίκιστοῦ αὐτῆς Κέκρωπος, ὅστις ἐλθὼν ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Σαῖδος καὶ νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ ἐγγχωρίου βασιλέως Ἀκταίου, παρελαβε τὴν ἀρχὴν μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου· ἀκολούθως δὲ ἐκλήθησαν Ἀθῆναι πρὸς τιμὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ἥτις ἐθεωρεῖτο ὡς πολιοῦχος Θεὰ ἀπάτης τῆς Ἀττικῆς. Ἔχουσαι δὲ 43 σταδίων περιοχὴν καὶ σχῆμα τραπεζοειδές, ἐκοσμοῦντο μὲ λαμπρότατα δημόσια κτήρια, μὲ στοάς καὶ ἀγοράς καὶ θέατρα, μὲ βωμοὺς καὶ ναοὺς, μὲ ἀγάλματα θεῶν καὶ ἀνδριάντας ἡρώων (3). Πρὸς ἄρκτον ἦτο τὸ Πρυτανεῖον, ἐνθα ἐσιτοῦντο, δα-

[1] Πρῶτος ὁ Τευκρος ἀπελογήθη οὕτω πρὸς τὸν Ἑλαμῶνα διὰ τὸν θάνατον τοῦ Αἴαντος.

[2] Ἐκ τοῦ Φαλήρου ἀπέπλευσεν ὁ Θησεὺς εἰς τὴν Κρήτην καὶ ὁ Μενεσθεὺς εἰς Τροίαν.

[3] Εἶχον δὲ αἱ Ἀθῆναι 14 πύλας, καὶ διηροῦντο εἰς 5 μεγάλα μέρη, αἵτινα ἦσαν, ὁ Κολωνός, αἱ Λίμναι, ἡ Μελίτη, ὁ Κεραμεικὸς καὶ ἡ Ἀνδριανούπολις.

πάνη τῆς πόλεως, αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων καὶ ὅσοι συνεισέφερον σημαντικὰς ἐκδοιλεύσεις εἰς τὴν πολιτείαν. Ἐντὸς τῆς πόλεως ἦσαν ἡ Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος κατὰ τὸν Κολωνὸν κεκοσμημένη με κήπους καὶ περιπάτους. Τὸ Λύκειον πρὸς ἀνατολάς, ὅπου ἐδίδασκεν ὁ Ἀριστοτέλης. Τὸ Κυνόσαργες παρὰ τὸν Ἀγχεσμόν, ὅπου ἐγυμνάζοντο οἱ νέοι (1) καὶ ἐδίδασκον οἱ Κυνικοὶ φιλόσοφοι. Αἱ ἐντὸς τῆς πόλεως λαμπρότεραι οἰκοδομαὶ ἦσαν τὸ Πομπεῖον ἐν ᾧ ἐφυλάττοντο τὰ διὰ τὰς πομπὰς χρήματα καὶ ἱερὰ σκεύη καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν περιωνύμων ἀνδρῶν. Τὸ Ἡφαιστεῖον ναὸς τοῦ Ἡφαίστου ὅπου ἐτελεῖτο ἡ ἑορτὴ Λαμπαδηδρομία. Τὸ Θησεῖον ναὸς τοῦ Θησέως, κείμενος πλησίον τοῦ γυμνασίου τοῦ Πτολεμαίου, ἐκ Πεντελησίου λίθου κατασκευασθείς. Μετὰ 800 ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Θησέως, Κίμων ὁ Μιλτιάδου, κατὰ τινα χρησμόν τῆς Πυθίας, μετεκόμισε τὰ ὅσῃα τοῦ Θησέως ἀπὸ τῆς νήσου Σκύρου εἰς Ἀθήνας καὶ ἀνήγειρεν αὐτῷ τὸν ναὸν τοῦτον, ὅστις ἐθεωρεῖτο ἱερός καὶ εἶχε τὸ προνόμιον τοῦ ἀσύλου. Ἐν τῷ Θησείῳ συνεδρίαζον οἱ Θεσμοθέται. Τὸ Ἀνάκειον, ναὸς τῶν Διοσκούρων Κάπτορος καὶ Πολυδεύκους. Τὸ Ὀλυμπεῖον ἢ Ὀλύμπιον, ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, ὅστις ἐθεμελιώθη ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου, ὠκοδομήθη μετὰ 360 ἔτη ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς καὶ ἀπεπερατώθη ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ. Ὁ περίβολος τοῦ ναοῦ τούτου περιλαμβάνει τεσσάρων σταδίων διάστημα, τὸ δὲ περιστύλιον αὐτοῦ ἦτο Κορινθιακοῦ ρυθμοῦ καὶ συνέκειτο ἐξ 120 κιόνων ἐκ πολυτίμου Φρυγίου μαρμάρου. Τὸ δὲ ὅλον τοῦ οἰκοδομήματος ἦν εἰς τῶν μεγίστων ναῶν τῆς

(1) Τὸ Κυνόσαργες ἦτο γυμνάσιον τῶν νόθων παίδων, ὅπου ἐδίδασκεν ὁ Ἀντισθένης ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὠνομάσθησαν Κυνικοὶ οἱ ὀπαδοί του. Ἦτο ἱερόν τοῦ Ἡρακλέους, ἡ δὲ ὀνομασία αὕτη παράγεται ἀπὸ τοῦ Κύων ἀργός. διότι θυσιάζοντος τοῦ Διόμου εἰς τὸν Ἡρακλέα λευκὸς τις κύων, ἄρπάσας τὴν μερίδα τῶν θυμάτων μετέφερεν αὐτὴν ἐνταῦθα.

πολυθέας (1). Τὸ Πάνθεον ναὸς ὄλων τῶν Θεῶν περιέχων 120 κίονας ἐκ μαρμάρου καὶ τὰς ἱστορίας ὄλων τῶν Θεῶν γλυπτάς. Ἐπὶ δὲ τῆς θύρας ἴσταντο ἵπποι χάλκινοι, ἔργον τοῦ Πραξιτέλους. Ὁ Ὀκτάγωνος Ἱέρως τοῦ Κυρρήστου ἢ ὁ Ναὸς τοῦ Αἰόλου κατασκευασθεὶς εἰς μεταγενεστέραν ἐποχὴν ὑπὸ Ἀνῥονίκου τοῦ Κυρρήστου, εἰκονίσαντος ἐπ' αὐτοῦ διὰ προστύπων τοὺς ὀκτὼ ἀνέμους· ἐχρησίμευε δ' οὗτος ὡς κλεψύδρα, ὡς ἡλιακὸν ὥρολόγιον καὶ ὡς ἀνεμοδείκτης. Παρ' αὐτῷ ἦν ἡ Πύλη τῆς ἀγορᾶς μετὰ μεγαλοπρεπεῖς κίονας ἐκ μαρμάρου. Ἡ Ποικίλη Στοά, ἐν ἧ ἔκειντο αἱ εἰκόνες τοῦ Πολυγνώτου, τοῦ Θαπίου καὶ ἄλλων ἐνδόξων ζωγράφων. Τὸ Μουσεῖον, ἐνθα ἔψαλλεν ὁ ποιητὴς Μουσαῖος (2). Τὸ Ὀδεῖον, θέατρον μεγαλοπρεπές, κτισθὲν ὑπὸ τοῦ Περικλέους. Ἀγοραί, Βουλευτήριον, θέατρα, ἀμφιθέατρα καὶ ἄλλα θαυμάσια οἰκοδομήματα.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ἐπὶ βράχου, ἔκειτο τὸ Ἄστυ ἢ ἡ Ἀκρόπολις Κεκρωπία κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κέκρωπος. Τὸ Ἄστυ τοῦτο ἐκόσμει ὁ Παρθενών, περικαλλέστατος ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, οἰκοδομηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἰκτίνου ἐπὶ Περικλέους ὡς καὶ τὰ Προπύλαια, πλησίον τῶν ὁποίων ἴστατο ἡ Ἀθηνᾶ, πελώριον ἄγαλμα, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος κατασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ Φεδίου (3). Ὁ ἀρχαῖος ναὸς τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς, ἐν ᾧ ἔκαίετο καὶ ὁ ἄσβεστος λύχνος. Τὸ Ἐρεχθίδειον, ἱεῖον τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως.

Ὁ Ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης πρὸς τ' ἀριστερὰ τῶν

(1) Ὁ περίβολος τοῦ ναοῦ ἦτο πλήρης βωμῶν, ἀγαλμάτων, εἰκόνων καὶ ἀνδριάντων, ἐν οἷς καὶ τὸ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, θεᾶς ἄξιον, τὸ ὁποῖον ἀνέθηκεν ὁ τῶν Ρωμαίων Αὐτοκράτωρ Ἀδριανός. Τὸν ναὸν τοῦτον καλεῖ ὁ Πausanίας Ναὸν Ἥρας καὶ Διὸς Πανελληνίου καὶ θεοῖς τοῖς πασιν ἱερὸν κοινόν.

(2) Προσέτι τὸ Λυσικράτειον μνημεῖον, ὅπερ καλεῖται ἤδη ὁ «Φανὸς τοῦ Διογένους». Καὶ τὸ Ἀθήναιον γυμνάσιόν τε καὶ ναός, ἀφιερωμένα ἀμφοτέρω εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

(3) Τὸ κράνος καὶ ἡ αἰχμὴ τῆς θεᾶς ἐφαίνοντο ἄνωθεν τοῦ Παρθενῶνος εἰς τοὺς τὸ Σούνιον παραλλέοντας

Προπυλαίων. Ὁ μικρὸς μὲν, ἀλλὰ κομψότατος ναὸς τῆς Βαυρωνίας Ἀρτέμιδος παρὰ τὸν Παρθενῶνα καὶ πολλὰ ἀγάλματα Θεῶν, ἐν οἷς καὶ τὸ εἰς τὸν Παρθενῶνα ἐλεφάντινον ἀγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, ἔργον τοῦ Φειδίου περικαλλέστατο. Ἡ διάστημα πόλις τῶν Ἀθηνῶν περιεκύκλου τὴν Ἀκρόπολιν καὶ συνείχετο μὲ τὸν Πειραιᾶ διὰ τῶν Μακρῶν τειχῶν, ἅτινα εἶχον περιφέρειαν 60 σταδίων καὶ περιτείχιζον καὶ τὸ Φάληρον καὶ τὴν Μουνυχίαν. Τὰ Μακρὰ αὐτὰ τεῖχη, ὧν τὰ δύο σκέλη ἀπέτρεχον ἀπ' ἀλλήλων 560 πόδας, κατηδάφισεν ὁ Λύσανδρος, παιανίζούσης τῆς μουσικῆς· ἀνεγερόντα δ' αὖθις ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Κόνωνος ἐκρημνίσθησαν τὸ δεύτερον ὑπὸ τοῦ Ρωμαίου Σύλλα, ὅτε οὗτος, διὰ πολι-
ορκίας, ἐκυρίευσεν τὸ 87ον ἔτος π. Χ. καὶ τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ. Κοίλη, πόλις καὶ δῆμος, φυλῆς Ἰπποβοροντίδος, πλησίον τῶν τειχῶν τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς ἄρκτον, ἐνθα ἐτάφησαν ὁ Θουκυδίδης καὶ ὁ Κίμων. Ἀλωπεκῇ, δῆμος φυλῆς Ἀντιοχίδος, οὐ μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, πατρὶς τοῦ Σωκράτους καὶ Ἀριστείδου. Λακιά-
δαι, δῆμος φυλῆς Οἰνητίδος, εἰς τὴν πρὸς τὴν Ἐλευσίνα ἱερὰν ὁδόν. Ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἐτιμῶντο ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν, καὶ ἐνταῦθα ἐξένισεν ὁ Φύταλς τὴν Δήμητρεαν, ἥτις εὐγνωμονοῦσα διὰ τοῦτο ἐδωρήσατο αὐτῇ τὴν συκῇν. Κολωνός, δῆμος τῆς φυλῆς Ἀντιοχίδος, πλησίον τῆς Ἀκαδημίας, ὅπου ἦσαν πολλοὶ ναοὶ καὶ βωμοὶ καὶ τεμένη καὶ ἱερὸν ἄλσος, ἅτινα ἐπυρπόλησεν ὁ Ἀντίγονος (1). Ἐν Κολωνῷ ἐγεννήθη ὁ Σοφοκλῆς. Θυμοιτάδαι, ναυπηγεῖον κατὰ τὸν λιμένα τῶν Φώρων, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Θησεὺς δι' ἐκστρατείαν τινα κατὰ τῆς Κρήτης κατεσκεύατε πλοῖα, ὡς μακρὰν τῆς ξενικῆς

(1) Κολωνός ἦν κυρίως λόφος τῆς Ἀττικῆς, ἐφ' οὗ δῆμος, ὁ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τὸ ἱερὸν ἄλσος τῶν Εὐμενίδων, ἀπέχων τῶν Ἀθηνῶν 10 στάδια. Ἐν Κολωνῷ ὁ Οἰδίπους εὗρε παραμυθίαν καὶ ἀνακούφισιν τινα τῶν συμβάντων αὐτοῦ διὰ τῆς φιλάνθρωπου ὑποδοχῆς τοῦ βασιλέως Θησέως. Ὅθεν καὶ ἡ Τραγωδία «Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ».

όδοῦ κείμενον. Περίφημοι ἦσαν αἱ σισύραι τῶν Θυμοι-
ταδῶν. *Ευπέτη* πολὺς πλησίον τοῦ Πειραιῶς, καλουμέ-
νη προτερον Τροία. Ὁ δὲ Τεῦκρος, ὅστις ἦτο *Ευπετεὺς*,
ἤγαγεν ἀποικίαν Ἀττικὴν εἰς Φρυγίαν καὶ κατώκητε
τὴν περιβόητον πόλιν τῆς Τρωάδος, μεταδούς αὐτῇ τὸ
ὄνομα τῆς πατρίδος του. Ἐχελίδαι, δῆμος πρὸς τὸν
Πειραιᾶ, ὅπου ἐτελεῖτο ἀγὼν ἵπποδρομικὸς (1). Ἀχαρ-
ναί, ὁ μέγιστος τῆς Ἀττικῆς δῆμος τῆς φυλῆς Οἰνηί-
δος· οἱ Ἀχαρνεῖς ἐλάτρευον τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν Ἡ-
ρακλῆ, τὸν Διόνυσον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ ἀπελάμβα-
νον μεγάλην στρατιωτικὴν ὑπόληψιν. Ἐν Ἀχαρναῖς
ἀνεφύη κατὰ πρῶτον ὁ κισσὸς (2). Κηφισσία, ἀξιολο-
γώτατος δῆμος τῆς φυλῆς Ἐρεχθίδος ὑπὸ τοὺς πρό-
ποδας τοῦ Πεντελικοῦ. Ἐνταῦθα Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς εἶχεν ἀγροκήπιον
περικαλλέστατον, κατὰσκιον καὶ κατάρρυτον, κεκοσμη-
μένον μὲ στράας, κρήνας, δεξαμενάς κτλ. Ἰφιστιάδαι
καὶ Εἰρεσίδαι, δῆμος, ὅπου σήμερον κεῖται ἡ Γερμα-
νικὴ ἀποικία (3). Ἀθμονον, δῆμος φυλῆς Κεκρωπίας
ἐνῶ ἐλατρεύετο ἡ Ἀμαρυσία Ἀρτεμῖς, ἔκειτο δὲ ὅπου
σήμερον τὸ Ἀμαρούσιον. Ἐλευσίς, δῆμος φυλῆς Ἰπποθοοντίδος, ἀπέναντι
τῆς Σαλαμῖνος, περίφημος διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ναὸν τῆς
Ἐλευσινίας Δήμητρος (4), ἐν ᾧ ἐτελοῦντο καὶ τὰ Ἐ-
λευσίνια μυστήρια, ἐντὸς τοῦ εὐρυχώρου μυστικοῦ ση-
κοῦ, ὅστις κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Ἰκτίνου, ἐπιστατοῦν-
τος τοῦ Περικλέους· ἐδοξαζον δ' ὅτι ἡ Δήμητρα ἐλ-
θοῦσα εἰς Ἐλευσίνα καὶ ξενισθεῖσα ὑπὸ τῶν κατοίκων
ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὴν γεωργίαν καὶ τὰ μυστήρια. Φυλὴ
δῆμος καὶ φρουρίον ἐπὶ τῆς Πάρνηθος περίφημον διότι

(1) Αἱ Ἐχελίδαι ὀνομάσθησαν ἀπὸ τοῦ ἥρωος Ἐχέλου, ἀλλὰ
δὲν εὗρίσκονται εἰς τὰς ἐπιγραφάς.

(2) Παρ' Ἀριστοφάνει Ἀχαρν. 617 εὗρίσκεται ἐμπαικτικῶς ἡ
Ἀχαρνικὴ Μοῦσα ἀντὶ ἡ τραχεῖα καὶ βάρβαρος τῶν Ἀχαρναίων
Μοῦσα.

(3) Ὁ Πραξιτέλης καὶ ἡ γενεὰ αὐτοῦ ἦσαν Εἰρεσίδαι.

(4) Τὸ νῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος περικαλλὲς ἄγαλμα, ἔργον Φει

ἐκεῖθεν ὀργισθεὶς ὁ Θρασύβουλος ἀπεκατέστησεν εἰς Ἀθήνας τὴν δημοκρατίαν, δοὺς γενικὴν ἀμνηστειαν τῷ 493 π. Χ. Ὀρωπὸς, εἰς τὰ μεθόρια τῆς Βοιωτίας κατὰ τὴν παραλίαν. Πρῶτοι οἱ Ὀρώπιοι ἐτίμησαν ὡς θεὸν τὸν μάντιν Ἀμφιάραον, ὃν ὡς ἔλεγον, κατέπιεν ἡ γῆ φεύγοντα ἐκ Θηβῶν. Δεκέλεια εἰς τὴν πρὸς τὴν Ὀρωπὸν ὁδόν, δι' ἧς διέβη ὁ ὑπὸ τὸν Μαροδόνιον Περσικὸς στρατός, καὶ ἐν ἧ ὠχυρώθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὸν Δεκελικὸν πόλεμον. Ἄφιδνα, πόλις ὠχυρωμένη μετὰ Δεκέλειαν καὶ Μαραθῶνος. ἐν ἧ ἔκρυψεν ὁ Θητεὺς τὴν ὠραίαν Ἑλένην, ὅτε ἤρπατεν αὐτὴν μετὰ τοῦ Πειρίθου. Οἱ δὲ Διόσκουροι Κιάστωρ καὶ Πολυδεύκης ἐκνρίευσαν τὴν Ἄφιδναν καὶ ἀπήγαγον εἰς Λακεδαίμονα τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. Ραμνοῦς, παράλιος δῆμος, φυλῆς Αἰαντίδος, 60 στάδια ἀπέχων τοῦ Μαραθῶνος, ὀνομασθεὶς οὕτως ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε φάμνων. Ἐν Ραμνοῦντι ἦτο καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Νεμέσιος δεκάπυχον ὀλόλιθον, ἔργον τοῦ Φειδίου. Μαραθῶν, δῆμος καὶ ἐκτεταμένη πεδιάς πρὸς τὴν Εὐβοίαν, περιβόητος, διότι ἐν αὐτῇ ὁ Θητεὺς ἐφόνευσε τὸν Μαραθῶνιον ταῦρον καὶ ὁ Μιλτιάδης μετὰ 10,000 Ἀθηναίων καὶ 1000 Πλαταιέων κοτετρόπωσε τὸν ὑπὸ τὸν Δάτιν καὶ Ἀρταφέρνην πολυάριθμον περσικὸν στρατὸν (1). Πεντέλη πόλις ἢ κώμη, ἐξ ἧς ὀνομάσθη εἰς μεταγενετέρους χρόνους τὸ ὄρος Βοιλησσός, Πεντελικόν. Ἰκαρία, δῆμος γνωστὸς εἰς τὴν μυθολογίαν, διότι οἱ μὲν Ἰκαρεῖς, μεθυσθέντες ἐφόνευσαν τὸν βασιλέα αὐτῶν Ἰκαρον, ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτοῦ Ἐριγόνη, ἀπηγχονίσθη ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ πατρός της ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς θλίψεως. Ἀραφὴν, δῆμος φυλῆς Αἰγυῖδος (2). Ἀλλὰ Ἀρα-

δίου, μετεκομίσθη τὸ 1801 ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Κλαρκίου καὶ κοσμεῖ ἤδη τὴν Κανταβριανὴν βιβλιοθήκην.

(1) Τὸ 490 π. Χ. ἔκλήθη δὲ Μαραθῶν ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ αὐξάνοντος χόρτου μαράθιν ἢ ἀπὸ τοῦ Μαραθῶνος υἱοῦ τοῦ ἐκ Σικυῶνος Ἐποπέως.

(2) Ὁ Ἀραφὴν ἔκειτο ἀρχικῶς τοῦ νῦν λεγομένου Πόρτο-Γράφτη.

φηνίδες· δῆμος, ἐν ᾧ ἐλατρεύετο ἡ Βραυρωνία Ἀρτεμις, τῆς ὁποίας εἰδωλον ἐκόμισεν ἡ τοῦ Ἀγαμέμνωνος θυγάτηρ Ἰφιγένεια, ὅτε ἐκ τῆς Ταυρίδος ἤρχετο εἰς τὴν Ἑλλάδα. Βραυρών, κώμη πλησίον τοῦ Μαραθῶνος, ἐξ ἧς ἦν ὁ Πεισίστρατος. Ἐν Βραυρῶνι ἦτο ναὸς τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος καὶ ἐτελεῖτο ἡ ἐορτὴ ἡ καλουμένη Βραυρωνία, καθ' ἣν οἱ ραψῳδοὶ ἔψαλλον τὴν Ἰλιάδα καὶ ἔθνον αἶγα. Θόρικος, δῆμος τῆς φυλῆς Ἀκαμαντίδος, εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τοῦ Σουνίου ἔχων φρούριον. Ἐν αὐτῷ κατῴκει Κέφαλος ὁ Δηίωνος, ὅστις κατὰ λάθος ἐφόνευσεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Πρόκριν, θυγατέρα τοῦ Ἐρεχθέως καὶ τοῦ ὁποίου ἡράσθη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἡ Ἥως διὰ τὸ κάλλος. Σούνιον δῆμος φυλῆς Λεοντίδος ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου, ἐνθα ἦτο λαμπρὸς ναὸς καὶ ἱερὸν τῆς Σουνιάδος Ἀθηνᾶς. Ἀναγυροῦς, δῆμος ἐπὶ τοῦ Ὑμητοῦ παρὰ τὸ Φάληρον, ὅπου ἐφύετο τὸ δυσῶδες φυτὸν τὸ καλούμενον Ἀνάγυρος, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία «Ἀνάγυρον μὴ κίνει» λεγομένη πρὸς τοὺς ὑποκινουῦντας τὰ πράγματα πρὸς ἰδίαν βλάβην. Ἀλαὶ Αἰξωνίδες καὶ Αἰξωνὴ παρὰ τὸ Φάληρον περίφημος διὰ τὰς γενεάτιδας τρίγλας (μπαρμπούνια) ἐχούσας ἐρυθρόχρυσον χροιάν καὶ ἐξαίρετον γεῦσιν. Οἱ Αἰξωνεῖς, ἦσαν ἀλιεῖς βάνασοι καὶ βλάσφημοι· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία «Αἰξωνεύεσθαι» λεγομένη πρὸς τοὺς βλασφήμους. Κορυδαλλός, δῆμος ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους, γνωστὸς διὰ τὸν περιβόητον ληστὴν Προκρούστην, ὃν ἐφόνευσεν ὁ Θησεύς.

Οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ πρῶτον ἐβασιλεύθησαν ἀπὸ Ὠγύγου ἢ μάλλον ἀπὸ Ἀκταίου καὶ Κέκρωπος μέχρι Κόδρου. Ἀφοῦ δὲ ὁ Κόδρος ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, οἱ Ἀθηναῖοι κατέλυσαν τὴν βασιλείαν καὶ κατέστησαν ἄρχοντας ἰσοβίους, ὧν πρῶτος ὑπῆρξε Μέδων ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Κόδρου. Ἐπειτα κατέστησαν δεκαετεῖς ἄρχοντας καὶ μετὰ ταῦτα ἐνιαυσίους, ἕως οὗ μετέστησαν τέλος εἰς Δημοκρατίαν. Καὶ διεκόπη μὲν

αὕτη ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Ἰππίου καὶ Ἰππάρχου, οἵτινες ἤρπασαν τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν καὶ ὕστερον ὑπὸ τῆς ὀλιγαρχίας τῶν τετρακοσίων καὶ μετ' αὐτοὺς ὑπὸ τῶν τριάκοντα τυράννων τῶν ἐπιβληθέντων ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ὁ Θρασύβουλος κατέστρεψε τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐφύλαξαν τὸν τύπον τῆς δημοκρατίας μέχρι τῆς κυριότητος τῶν Ρωμαίων καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέτι μέχρι τῆς κατακτήσεως τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἡ γλυκύτης τοῦ κλίματος τῆς Ἀττικῆς, τὸ ἄρι-
στον πολιτικὸν σύνταγμα τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὴν πα-
τρίδα του ὁ Σόλων, ἀνὴρ ἐπισημότατος καὶ σοφώτατος
καὶ ἡ πρὸς τὰς ὀραίας τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας κλίσις
καὶ ἀγάπη, ἐλάμπρυνε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἀνέδειξεν
αὐτοὺς εὐδοκιμωτέρους καὶ ὑπερτέρους πάντων τῆς Ἑλ-
λάδος τῶν λαῶν.

ΜΕΓΑΡΙΣ

Ἡ Μεγαρίς ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου καὶ περιλαμβάνουσα 16 γεωγραφ. τετρ. μιλίων ἔκτασιν, ὠρίζετο ὑπὸ τοῦ Ἀλκυονίου Σαρωνικοῦ κόλπου, ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. Ὁ παράπλους τῆς Μεγαρίδος λογίζεται 140 σταδίων, ἡ δὲ γῆ αὐτῆς εἶναι ἐν μέρει ἄγονος, ὡς καὶ ἡ τῆς Ἀττικῆς. Ἡ Μεγαρίς κατοικουμένη τὸ πάλαι ὑπὸ Λελέγων καὶ Ἰώνων, ἐξουσιάζετο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Κόδρου τοῦ τελευταίου βασιλέως τῆς Ἀττικῆς ἀνέλαβε τὴν αὐτονομίαν τῆς κατοικηθεῖσα ὑπὸ τῶν Δωριέων τῶν ὀπρίων διετήρησε τὰ ἥθη καὶ τὴν γλῶσσαν. Ἐσχημάτιζον δὲ οἱ Μεγαρεῖς ἐπικράτειαν ἱκανῶς ἰσχυράν καὶ πολυάνθρωπον καὶ ἔπεμψαν ἀποικίας εἰς Σικελίαν καὶ ἄλλαχοῦ, εἰς δὲ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν συνεισέφερον στόλον καὶ τρισχιλίους μαχητάς. Ἡ Μεγαρίς οὔσα ὄρεινὴ καὶ τραχεῖα, ἔχει ὄρη τὴν Γεράνειαν (1) ὅπου καὶ ἡ Μολουργὶς Πέτρα, βράχος ὅθεν ἐρρίφθη εἰς τὴν Σαρωνίδα θάλασσαν ἡ Ἰνὼ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Μελικέρτου. Τὰ ὄνεια ἀρχόμενα ἀπὸ τὰς Σκειρωνίδας Πέτρας (2) χωροῦσι πρὸς τὸν Κιθαιῶνα. Εἰς τὰ ὄνεια περιχαρακωθεὶς ποτε ὁ Κλεομένης ἀνεχαίτισε τὴν πρόοδον τοῦ Ἀντιγόνου, ὅστις προὔχωρησεν ἐκ τῆς Κορίνθου ὑπερβάς τὴν Γεράνειαν. Τὰ Κέρτα κείμενα εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Σαλαμῖνος παραλίαν.

Πόλεις Μέγαρα ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις, πρωτεύουσα τῆς Μεγαρίδος κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἡρακ-

(1) Τὴν ὀνομασίαν τοῦ ὄρους τούτου ἔδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Μέγαρος, διότι ἐπὶ τοῦ καιακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος ἐσώθη ἐπ' αὐτοῦ μιμούμενος τὴν βοήν τῶν γερανῶν, ὅτε οὗτοι ἐνήχοντο πρὸ αὐτοῦ.

(2) Πέτραι Σκειρωνίδες ἢ Ἀκταὶ Σκείρωνος, εἰσὶν ἀπότομοι βράχοι παρὰ τὰ Μέγαρα, ὅθεν ὁ ληστής Σκείρων ἐκρήμνιζεν εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς διαβαίνοντας. Ἐντεῦθεν ὁ Θησεὺς ἐκρήμνισε τὸν κακοῦργον τεῦτον.

λειδῶν καὶ ἔχουσα δύο ἀκροπολεις τὴν Καρίαν καὶ Ἀλκαθον. Ἐν Μεγάροις ἦν μεγαλοπρεπὲς βουλευτήριον ἐκ λευκοῦ λίθου ἐκτισμένον καὶ ἐνταῦθα ἐγεννήθη ὁ Εὐκλείδης ὁ ἰδρυτὴς τῆς Μεγαρικῆς Σχολῆς. Νίσαια, ἐπίνειον τῶν Μεγαρέων συνεχόμενον μετὰ τῶν Μεγάρων διὰ μακρῶν τειχῶν (1). Εἶχε ναὸν Δῆμητρος Μαλοφόρου καὶ ἐκτίσθη ὑπὸ Νίτου ἐνὸς τῶν 4 Πανδοιονιδῶν, εἰς ὃν ἔλαχεν ἡ Μεγαρίς ὅτε ἡ Ἀττικὴ διηρέθη εἰς 4 μέρη. Μινῶα, ἄκρα ἐπὶ τῆς Σαρωνίδος θαλάσσης ἔχουσα ἐπ' αὐτῆς φρούριον καὶ σχηματίζουσα τὸν λιμένα τῆς Νισαίας. Μινῶα ἐλέγετο καὶ μία τῶν 5 Μεθουρίδων νήσων συνεχομένη διὰ γεφύρας μετὰ τὴν ξηράν. Ἐν Μινῶα προσωρμίσθη ὁ Μίνως ὅτε ἦλθε κατὰ τοῦ Νίσου. Πηγαί, πόλις εὐλίμενος ἀκμάσασα ἐπὶ τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων ὥστε ἐπὶ Κομμόδου εἶχεν ἴδιον νόμισμα.

Ἐν Πηγαῖς ἦν χαλκοῦν ἄγαλμα Ἀρτέμιδος καὶ ἡρῶν Αἰγιαλέως υἱοῦ τοῦ Ἀδράστου· καὶ ἐξ αὐτῶν ὀρμηθεὶς ὁ Περικλῆς μεθ' 100 τριήρων περιέπλευσε τὴν Πελοπόννησον. Οἱ Μεγαρεῖς ἦσαν φευκτέοι, ὥς τραχεῖς καὶ δεινοὶ ἄνθρωποι. (2) Εἶχον δὲ οἱ Μεγαρεῖς τρεῖς ἑορτάς, τὰ Διόκλεια πρὸς τιμὴν τοῦ ἥρωος Διοκλέους καὶ συνίσταντο εἰς ἀγῶνας φιλημάτων. Τὰ Ἀλκάθεια πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ Κιθαιρωνίου λέοντος, ὃν ἀπέκτεινεν ὁ Ἀλκάθας, καὶ τὰ Μικρὰ Πύθια πρὸς τιμὴν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, συνιστάμενα εἰς πυγμὴν, δρόμον καὶ παγκράτιον.

(1) Κατὰ Θουκυδίδην, τὰ Μακρὰ τεῖχη τῶν Μεγάρων κατεσκευάσθησαν καὶ ἐφρουροῦντο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

(2) «Μεγαρεῖς δὲ φεῦγε πάντας, εἰσὶ γὰρ πικροὶ» ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, ὅτι δ' ἡ χώρα τῶν Μεγάρων παράλυτος καθάπερ καὶ ἡ Ἀττικὴ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000050723

